

Handwritten initials in blue ink, possibly 'JJ'.

Sundheds- og Ældreministeriet
Holbergsgade 6
1057 København K

Sendt til: medint@sum.dk
Cc: ens@sum.dk og jm@jm.dk

27. juli 2017

Datatilsynet
Borgergade 28, 5.
1300 København K

CVR-nr. 11-88-37-29

Telefon 3319 3200
Fax 3319 3218

E-mail
dt@datatilsynet.dk
www.datatilsynet.dk

J.nr. 2017-112-0741
Dok.nr. 437727
Sagsbehandler
Mikkel B. Stenalt

Vedrørende udkast til lovforslag om ændring af lov om assisteret reproduktion i forbindelse med behandling, diagnostik, forskning m.v. og sundhedsloven – ministeriets sagsnr. 1704015

Ved e-mail af 13. juli 2017 har Sundheds- og Ældreministeriet anmodet om Datatilsynets eventuelle bemærkninger til ovennævnte udkast til lovforslag.

Udkastet giver umiddelbart ikke Datatilsynet anledning til bemærkninger.

Kopi af dette brev er sendt til Justitsministeriets Lovafdeling til orientering.

Med venlig hilsen

Mikkel B. Stenalt

Emilie Norré Sørensen

Fra: Børnesagens Fællesråd <bf@boernesagen.dk>
Sendt: 31. juli 2017 14:08
Til: DEP MEDINT Kontorpostkasse; Emilie Norré Sørensen
Emne: Høring fra SUM over forslag til lov om ophævelse af forbud mod dobbeltdonation og ændring af kastrationsregler - frist 21. august 2017

Opfølgningsflag: Opfølgning
Flagstatus: Fuldført

Sag: 1704015
Sagsdokument: 407345

Børnesagens Fællesråd giver ikke høringssvar til ovennævnte.

Venlige hilsener

Inge Marie Nielsen
Sekretariatschef

BØRNESAGENS FÆLLESRÅD
JOINT COUNCIL FOR CHILD ISSUES IN DENMARK

Dronningensvej 4, 1.
2000 Frederiksberg
Tlf. 24626229
bf@boernesagen.dk
www.boernesagen.dk

Mød os på Facebook og følg os på <https://twitter.com/Boernesagen/>

KONV. BØRNE.
25
AR
VENTIONEN

Børn
har
aldrig
ret

Emilie Norré Sørensen

Fra: Philip Alexander Hallqvist <pah@kfst.dk>
Sendt: 4. august 2017 14:37
Til: DEP MEDINT Kontorpostkasse
Cc: Emilie Norré Sørensen; 1-DEP Høringer; Adrian Lübbert; Thomas Herping Nielsen
Emne: Sagsnr.: 1704015 - Høring over forslag til lov om ophævelse af forbud mod dobbeltdonation og ændring af kastrationsregler

Opfølgningsflag: Opfølgning
Flagstatus: Fuldført

Sag: 1704015
Sagsdokument: 408904

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har den 13. juli 2017 modtaget Sundheds- og Ældreministeriets høring over udkast til lovforslag om ændring i lov om assisteret reproduktion i forbindelse med behandling, diagnostik og forskning m.v. og sundhedsloven (ophævelse af forbuddet mod dobbeltdonation og ændring af reglerne for kastration).

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen udgør sammen med Konkurrencerådet en uafhængig konkurrencemyndighed. De følgende høringsbemærkninger afgives udelukkende som konkurrencemyndighed.

På det foreliggende grundlag har styrelsen ikke bemærkninger til høringen.

Med venlig hilsen

Philip Alexander Hallqvist

Student
Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen/
Danish Competition and Consumer Authority
Direkte +45 4171 5243
E-mail pah@kfst.dk

KONKURRENCE- OG FORBRUGERSTYRELSEN
Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby
Tlf. +45 4171 5000

Vi arbejder for velfungerende markeder.

Emilie Norré Sørensen

Fra: Lisbeth Grøndahl <lg@danske-aeldreraad.dk>
Sendt: 7. august 2017 13:43
Til: DEP MEDINT Kontorpostkasse; Emilie Norré Sørensen
Cc: lg@danske-aeldreraad.dk
Emne: Høring fra SUM over forslag til lov om ophævelse af forbud mod dobbeltdonation og ændring af kastrationsregler - frist 21. august 2017

Opfølgningsflag: Opfølgning
Flagstatus: Fuldført

Sag: 1704015
Sagsdokument: 409583

Att.: medint@sum.dk og ens@sum.dk

DANSKE ÆLDRE RÅD takker for muligheden for at komme med høringssvar til lov om ophævelse af forbud mod dobbeltdonation og ændring af kastrationsregler. DANSKE ÆLDRE RÅD har ikke kommentarer hertil.

Venlig hilsen
Lisbeth Marie Grøndahl
Ældrepolitisk Konsulent

DANSKE ÆLDRE RÅD

VI ER EN DEL AF
FOLKEBEVÆGELSEN
MOD ENSOMHED

DANSKE ÆLDRE RÅD
Jernbane Allé 54, 3. th.
2720 Vanløse

Tlf.: 38 77 01 60
Direkte nr.: 38 77 01 64
Mail: lg@danske-aeldreraad.dk

Hvis du vil vide mere om DANSKE ÆLDRE RÅD se www.danske-aeldreraad.dk

---

Fra: Marianne Lundsgaard /DANSKE ÆLDRE RÅD [mailto:ml@danske-aeldreraad.dk]
Sendt: 7. august 2017 13:38
Til: 'Lisbeth Grøndahl' <lg@danske-aeldreraad.dk>
Emne: VS: Høring fra SUM over forslag til lov om ophævelse af forbud mod dobbeltdonation og ændring af kastrationsregler - frist 21. august 2017

Kære Lisbeth

Dette er vist en høring vi bare kan give et administrativt svar på – men tjek lige med Erik.
Marianne

Fra: Info [<mailto:info@danske-aeldreraad.dk>]

Sendt: 31. juli 2017 09:44

Til: 'Marianne Lundsgaard /DANSKE ÆLDRE RÅD' <ml@danske-aeldreraad.dk>

Emne: VS: Høring fra SUM over forslag til lov om ophævelse af forbud mod dobbeltdonation og ændring af kastrationsregler - frist 21. august 2017

Fra: DEP MEDINT Kontorpostkasse [<mailto:medint@sum.dk>]

Sendt: 13. juli 2017 12:41

Til: regioner@regioner.dk; kl@kl.dk; regioner@regioner.dk; regionh@regionh.dk; regionsjaelland@regionsjaelland.dk; kontakt@rsyd.dk; kontakt@regionmidtjylland.dk; region@rn.dk; brd@brd.dk; bf@boernesagen.dk; bv@bornsvilkar.dk; Elisabeth.Carlsen@dadlnet.dk; dacs@klinisksexologi.dk; dhf@danskhandicapforbund.dk; dp@dp.dk; Helen.gerdrup.nielsen@regionh.dk; dsam@dsam.dk; administration@dsff.dk; lena.carstensen@dadlnet.dk; genetikdsmg@gmail.com; thomaslarsen@dadlnet.dk; info@patientsikkerhed.dk; lirho02@regionh.dk; dsr@dsr.dk; dus@urologi.dk; dbio@dbio.dk; fas@dadl.dk; ff@farmakonom.dk; fas@dadl.dk; sek@jordemoderforeningen.dk; dadl@dadl.dk; lvs@dadl.dk; plo@dadl.dk; pto@pto.dk; ast@ast.dk; kontakt@radiograf.dk; sl@sl.dk; web@tf-tandskade.dk; yl@dadl.dk; michael.paaske@adoption.dk; info@bedrepsykiati.dk; dhf@dhf.dk; dh@handicap.dk; info@danskepatienter.dk; info@danske-aeldreraad.dk; dch@dch.dk; df@diabetes.dk; presse@foreningenfar.dk; info@gigtforeningen.dk; admin@hjernesagen.dk; post@hjerterforeningen.dk; info@cancer.dk; lap@lap.dk; lgbt@lgbt.dk; lfub@lfub.dk; landsforeningen@sind.dk; moedrehjaelpen@moedrehjaelpen.dk; info@patientforeningen-danmark.dk; pfs@pfsdk.dk; mail@sjaldnediagnoser.dk; info@azanta.com; samfund@advokatsamfundet.dk; info@privatehospitaler.dk; dk@cryosinternational.com; info@danskerhverv.dk; di@di.dk; sekretariat@danskkvindesamfund.dk; dit@dit.dk; info@europespermбанк.com; fbr@fbr.dk; fsd@socialchefforeningen.dk; info@nomeco.dk; formand@retspolitik.dk; info@digitalsikkerhed.dk; info@tmj.dk; ast@ast.dk; dt@datatilsynet.dk; Det Etske Råd kontakt <kontakt@etiskraad.dk>; general@cochrane.dk; info@humanrights.dk; Lægemedelstyrelsen DKMA <dkma@dkma.dk>; NVK Kontakt <kontakt@nvk.dk>; pf@patienterstatningen.dk; serum@ssi.dk; post@statsforvaltningen.dk; Sundhedsstyrelsen Institutionspostkasse <SST@SST.DK>; kontakt@sundhedsdata.dk; stps@stps.dk; fm@fm.dk; em@em.dk; im@im.dk; stm@stm.dk

Emne: Høring fra SUM over forslag til lov om ophævelse af forbud mod dobbeltdonation og ændring af kastrationsregler - frist 21. august 2017

Sundheds- og Ældreministeriet har lagt følgende høring på Høringsportalen:

Høring over udkast til lovforslag om ændring i lov om assisteret reproduktion i forbindelse med behandling, diagnostik og forskning m.v. og sundhedsloven (ophævelse af forbuddet mod dobbeltdonation og ændring af reglerne for kastration).

Udkast til lovforslag, høringsbrev og høringsliste kan findes på Høringsportalen, hvor baggrunden for ændringerne også er beskrevet nærmere: <https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/60842>.

Høringsfrist er den **21. august 2017**.

Høringssvar bedes indsendt pr. e-mail til medint@sum.dk med kopi til ens@sum.dk.

Med venlig hilsen

Ida Krems

Fuldmægtig, Lægemedler og Internationale Forhold

Emilie Norré Sørensen

Fra: Direktion <direktion@statsforvaltningen.dk>
Sendt: 10. august 2017 10:16
Til: DEP MEDINT Kontorpostkasse
Cc: =?utf-8?Q?'ens@; Helle Haxgart; Torben Sørensen; Lisbeth Legart Bisgaard
Emne: Høring fra SUM over forslag til lov om ophævelse af forbud mod dobbeltdonation og ændring af kastrationsregler - frist 21. august 2017

Vedhæftede filer: image001.png; image002.png

Opfølgningsflag: Opfølgning
Flagstatus: Fuldført

Sag: 1704015
Sagsdokument: 410975

Til Sundheds- og Ældreministeriet

Under henvisning til mail af 13. juli 2017 (Sagsnr.: 1704015) om høring over forslag til lov om ophævelse af forbud mod dobbeltdonation og ændring af kastrationsregler, skal det meddeles, at Statsforvaltningen ikke har bemærkninger til høringen.

Med venlig hilsen

Rikke Hinrichsen
direktionsassistent

STATSFORVALTNINGEN

Statsforvaltningen

Storetorv 10

6200 Aabenraa

Telefon: 72 56 70 00

Direkte telefon: 72 56 79 77

Mail: direktion@statsforvaltningen.dk

Web: www.statsforvaltningen.dk

Fra: DEP MEDINT Kontorpostkasse [<mailto:medint@sum.dk>]

Sendt: 13. juli 2017 12:41

Emne: Høring fra SUM over forslag til lov om ophævelse af forbud mod dobbeltdonation og ændring af kastrationsregler - frist 21. august 2017

Sundheds- og Ældreministeriet har lagt følgende høring på Høringsportalen:

Høring over udkast til lovforslag om ændring i lov om assisteret reproduktion i forbindelse med behandling, diagnostik og forskning m.v. og sundhedsloven (ophævelse af forbuddet mod dobbeltdonation og ændring af reglerne for kastration).

Udkast til lovforslag, høringsbrev og høringsliste kan findes på Høringsportalen, hvor baggrunden for ændringerne også er beskrevet nærmere: <https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/60842>.

Høringsfrist er den **21. august 2017**.

Hørings svar bedes indsendt pr. e-mail til medint@sum.dk med kopi til ens@sum.dk.

Med venlig hilsen

Ida Krems

Fuldmægtig, Lægemidler og Internationale Forhold

Sundheds- og Ældreministeriet • Holbergsgade 6 •
1057 København K • Tlf. 7226 9000 • Fax 7226 9001 • www.sum.dk

---

**Sundheds-og Ældreministeriet
Holbergsgade 6
1057 København K**

15. august 2017

Vedr. Høring over forslag til lov om ophævelse af forbud mod dobbeltdonation og ændring af kastrationsregler

Dansk Fertilitetselskab (DFS) vil hermed takke for muligheden for at afgive høringssvar i forbindelse med ovennævnte forslag til lovændring.

DFS ses med stor tilfredshed på lovforslaget om ophævelse af forbud mod dobbeltdonation og har ingen kommentarer hertil.

Dette høringssvar sendes elektronisk til medint@sum.dk og ens@sum.dk.

På selskabets vegne,

Elisabeth Carlsen
Formand for Dansk Fertilitetselskab

Foreningen af kommunale
social- sundheds- og
arbejdsmarkedschefer i Danmark

Til Sundheds- og Ældreministeriet

Vordingborg
15. august 2017

Høringssvar vedr. forslag til lov om ophævelse af forbud mod dobbeltdonation og ændring af kastrationsregler

Foreningen af kommunale social-, sundheds- og arbejdsmarkedschefer i Danmark (FSD) takker for muligheden for at kommentere på forslaget.

Udkastet giver ikke anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Helle Linnet
Landsformand

Emilie Norré Sørensen

Fra: Lars Rolighed Christensen <lars@nordiccryobank.com>
Sendt: 16. august 2017 13:11
Til: DEP MEDINT Kontorpostkasse
Cc: Emilie Norré Sørensen
Emne: SV: Høring over forslag til lov om ophævelse af forbud mod dobbeltdonation og ændring af kastrationsregler

Opfølgningsflag: Opfølgning
Flagstatus: Fuldført

Sag: 1704015
Sagsdokument: 417641

Til Kontor for Lægemidler og Internationale Forhold

I forbindelse med høring over forslag til lov om ophævelse af forbud mod dobbeltdonation og ændring af kastrationsregler, skal European Sperm Bank hermed meddele, at man ikke har kommentarer til de foreslåede ændringer.

Vh,
Lars Rolighed Christensen
Quality Manager

European Sperm Bank
Struenseegade 9, 2
2200 Copenhagen N - Denmark
T +45 3834 3600
F +45 3834 3646
www.europeanspermbank.com

This e-mail, inclusive of attachments, is intended for the person(s) stated above and may contain confidential information. Unauthorised reading, disclosure, copying, distribution or use of this information may violate rights to proprietary information. If you are not an intended recipient, please return this e-mail to the sender and delete your copy. Thank you.

Sundheds- og Ældreministeriet
Holbergsgade 6
1057 København K

Aarhus, den 16. august 2017

Høring fra SUM over forslag til lov om ophævelse af forbud mod dobbeltdonation og ændring af kastrationsregler

Tak for muligheden for at kommentere på dette lovforslag.

Cryos støtter forslaget i sin helhed, men henleder opmærksomheden på alvorlige definitionsproblemer som i høj grad vil medføre forvirring og risiko for valg af forkert donor og derfor fejlbehandling.

Der skrives rigtignok "doneret i ikke-anonym form". Det er hvad vi i branchen i Danmark såvel som internationalt forstår som "udlevering af donors identitet" (ID release). Det kan både være til barnet (når det er 18 år eller tidligere, jf. forskellige nationale regler i modtagerlandet), til forældrene eller til lokale myndigheder eller andre. Det har intet at gøre med hvor mange eller få ikke-identificerbare data om donor som registreres, publiceres eller udleveres.

Der eksisterer ikke hverken dansk eller international konsensus om begreberne, så derfor er det vigtigt at definere hvad der menes i loven. Herunder så loven tager hensyn til den internationale begrebsforvirring. De fleste internationale vævscentre (dvs. sæd/ægbanker) definerer ID-release med en af nedenstående begreber:

Ikke-anonym
Kendt
Åben
ID-release
Identificerbar

I dansk lovgivning er begreberne meget rodet beskrevet, og praksis en anden, så ingen mere forstår hvad der gælder. Det har potentielt store konsekvenser for børn og forældre, og det har stillet vævscentre og sundhedspersoner i en meget vanskelig situation siden loven blev indført i 2012. Forvirringen er sket efter lovforslag 138 fra 2011, stk. 3.2.3, der stadig har nogenlunde den

rigtige definition/forklaring af ID release:

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=141094>.

Det vil være mest hensigtsmæssigt, at de sundhedspersoner, som er ansvarlige for behandlingen, skal sikre sig, når der er tale om ID release eller ikke, uanset hvilken betegnelse donorerne i øvrigt har og uanset om kønscellerne stammer fra danske eller udenlandske vævscentre, og uanset hvor få eller mange eller få ikke-identificerende data, som er registreret eller tilgængelige.

Medmindre det helt klar defineres hvad begrebet "ID release" er - bør begreber slet ikke anvendes i loven. I stedet bør det blot anføres at "den behandlende sundhedsperson, skal sikre, at identiteten på donorer er til rådighed og kan udleveres til børn når de er fyldt 18 år."

Hermed vil det sikre retstilstanden for alle implicerede; vævscentre, sundhedspersoner, donorer, patienter og børn bedst mulig.

For en ordens skyld kan vi oplyse, at Dansk sprognevn den 22. februar 2011 har oplyst, at det mest oplagte forslag til antonym for begrebet "anonym" er "ikke-anonym". Derfor har Cryos i årevis benyttet dette begreb for donorer med ID release – uanset mængden af ikke-identificerbare data. I praksis arbejder Cryos med 4 typer donorer:

anonyme/basis profil
anonyme/udvidet profil
ikke-anonyme/basis profil
ikke-anonyme/udvidet profil.

Det er kun de 2 sidste, som har ID release.

Cryos står gerne til rådighed såfremt der er spørgsmål.

Med venlig hilsen

Mie Buhl Lund, Cand.merc.jur & E.MBL-HSG
Regulatory Compliance Manager

17.8.17

Vedr. Høring over forslag til lov om ophævelse af forbud mod dobbeltdonation og ændring af kastrationsregler

Dansk Selskab for Obstetrik og Gynækologi (DSOG) vil hermed takke for muligheden for at afgive høringssvar i forbindelse med ovennævnte forslag til lovændring.

DSOG ses med stor tilfredshed på lovforslaget om ophævelse af forbud mod dobbeltdonation og støtter fuldt op om dette.

I relation til ændring af kastrations reglerne har vi følgende bemærkninger.

I det nye ændringsforslag lægges der op til at beslutningen om kastration nu kan foretages af behandlende læge samt patienten selv under informeret samtykke.

Som grundlag for beslutningen nævnes det, at det allerede i dag er en udtalelse fra behandlende læge der ligger til grund for SSTs beslutning. Det er ikke korrekt, idet det er en udtalelse fra Sexologisk Klinik, herunder fra den ansvarlige psykiater, men indstillingen laves i fællesskab med psykologer og som nævnt ovenfor ofte efter at patienten har været drøftet multidisciplinært.

Hvis den nye vejledning fra SST vedrørende udredning og behandling af transkønnede vedtages kan den "behandlende læge" fx være en praktiserende gynækolog eller en almen praktiserende læge, som ikke har været involveret i udredningen af patienten. I begrundelsen for ændringen er det anført som antagelse at "...det er den behandlende læge sammen med patienten der er nærmest til at vurdere, om betingelserne for kastration er opfyldt, herunder om patienten kan overskue konsekvensen af indgrebet, idet er den behandlende læge der bl a har udredt patienten". Det er altså ikke korrekt.

Transkønnede patienter har et forståelig og naturligt udtalt ønske om selv at bestemme hvilke sundhedsfaglige ydelser de skal tilbydes. Vi mener, at et ønske om et så stort, irreversibelt indgreb, på en i øvrigt rask person, skal være grundigt vurderet både somatisk og psykisk, og at beslutningen om kastration ikke udelukkende kan tages af "behandlende læge".

DSOG vil derfor opfordre til, at det skal være gældende at beslutningen om al kirurgi på transkønnede, herunder kastration, foretages af et multidisciplinært team med specialviden indenfor netop behandling af transkønnede.

Mvh

Dansk Selskab for Obstetrik og Gynækologi

Thomas Larsen, Formand

Emilie Norré Sørensen

Fra: Tenna Scheegell Bork <tesc@regionsjaelland.dk>
Sendt: 17. august 2017 15:51
Til: DEP MEDINT Kontorpostkasse
Cc: Emilie Norré Sørensen; Martin Grønberg Johansen
Emne: SV: Høring fra SUM over forslag til lov om ophævelse af forbud mod dobbeltdonation og ændring af kastrationsregler - frist 21. august 2017

Opfølgningsflag: Opfølgning
Flagstatus: Fuldført

Sag: 1704015
Sagsdokument: 417647

Region Sjælland har ingen bemærkninger til lovforslaget.

Med venlig hilsen

Tenna Scheegell Bork
Konsulent

Region Sjælland
Kvalitet og Udvikling
Alleen 15
4180 Sorø
Tlf.: +45 93 56 65 42

Personlig e-post tesc@regionsjaelland.dk
www.regionsjaelland.dk

Fra: DEP MEDINT Kontorpostkasse [<mailto:medint@sum.dk>]

Sendt: 13. juli 2017 12:41

Til: regioner@regioner.dk; kl@kl.dk; regioner@regioner.dk; regionh@regionh.dk; Regionsjælland <REGIONSJAELLAND@regionsjaelland.dk>; kontakt@rsyd.dk; kontakt@regionmidtjylland.dk; region@rn.dk; brd@brd.dk; bf@boernesagen.dk; bv@bornsvilkar.dk; Elisabeth.Carlsen@dadlnet.dk; dacs@klinisksexologi.dk; dhf@danskhandicapforbund.dk; dp@dp.dk; Helen.gerdrup.nielsen@regionh.dk; dsam@dsam.dk; administration@dsff.dk; lena.carstensen@dadlnet.dk; genetikdmsg@gmail.com; thomaslarsen@dadlnet.dk; info@patientsikkerhed.dk; lirho02@regionh.dk; dsr@dsr.dk; dus@urologi.dk; dbio@dbio.dk; fas@dadl.dk; ff@farmakonom.dk; fas@dadl.dk; sek@jordemoderforeningen.dk; dadl@dadl.dk; lvs@dadl.dk; plo@dadl.dk; pto@pto.dk; ast@ast.dk; kontakt@radiograf.dk; sl@sl.dk; web@tf-tandskade.dk; yl@dadl.dk; michael.paaske@adoption.dk; info@bedrepsykiati.dk; dhf@dhf.dk; dh@handicap.dk; info@danskepatienter.dk; info@danske-aeldreraad.dk; dch@dch.dk; df@diabetes.dk; presse@foreningenfar.dk; info@gigtforeningen.dk; admin@hjernesagen.dk; post@hjertereforeningen.dk; info@cancer.dk; lap@lap.dk; lgbt@lgbt.dk; lfub@lfub.dk; landsforeningen@sind.dk; moedrehjaelpen@moedrehjaelpen.dk; info@patientforeningen-danmark.dk; pfs@pfsdk.dk; mail@sjaldnediagnoser.dk; info@azanta.com; samfund@advokatsamfundet.dk; info@privatehospitaler.dk; info@privatehospitaler.dk; dk@cryosinternational.com; info@danskerhverv.dk; di@di.dk; sekretariat@danskkvindesamfund.dk; dit@dit.dk; info@europeanspermbank.com; fbr@fbr.dk;

fsd@socialchefforeningen.dk; fsd@socialchefforeningen.dk; info@nomeco.dk; formand@retspolitik.dk; info@digitalsikkerhed.dk; info@tmj.dk; ast@ast.dk; dt@datatilsynet.dk; Det Etske Råd kontakt kontakt@etiskraad.dk; general@cochrane.dk; info@humanrights.dk; Lægemedelstyrelsen DKMA dkma@dkma.dk; NVK Kontakt kontakt@nvk.dk; pf@patienterstatningen.dk; serum@ssi.dk; post@statsforvaltningen.dk; Sundhedsstyrelsen Institutionspostkasse SST@SST.DK; kontakt@sundhedsdata.dk; stps@stps.dk; fm@fm.dk; em@em.dk; jm@jm.dk; stm@stm.dk

Emne: Høring fra SUM over forslag til lov om ophævelse af forbud mod dobbeltdonation og ændring af kastrationsregler - frist 21. august 2017

Sundheds- og Ældreministeriet har lagt følgende høring på Høringsportalen:

Høring over udkast til lovforslag om ændring i lov om assisteret reproduktion i forbindelse med behandling, diagnostik og forskning m.v. og sundhedsloven (ophævelse af forbuddet mod dobbeltdonation og ændring af reglerne for kastration).

Udkast til lovforslag, høringsbrev og høringsliste kan findes på Høringsportalen, hvor baggrunden for ændringerne også er beskrevet nærmere: <https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/60842>.

Høringsfrist er den **21. august 2017**.

Hørings svar bedes indsendt pr. e-mail til med kopi til

Med venlig hilsen

Ida Krems

Fuldmægtig, Lægemedler og Internationale Forhold

Sundheds- og Ældreministeriet • Holbergsgade 6 •
1057 København K • Tlf. 7226 9000 • Fax 7226 9001 • www.sum.dk

Til Sundheds- og
Ældreministeriet

18. august 2017

**Høring over forslag til lov om ophævelse af forbud mod
dobbeltdonation og ændring af kastrationsregler.**

J.nr. 2017-0017-39554
Cpr.nr.

Ankestyrelsen har ingen bemærkninger.

Ankestyrelsen
7998 Statsservice

Venlig hilsen

Tel +45 3341 1200

Ankestyrelsen

ast@ast.dk
sikkermail@ast.dk

EAN-nr:
57 98 000 35 48 21

Åbningstid:
man-fre kl. 9.00-15.00

Sundheds- og Ældreministeriet
Holbergsgade 6
1057 København K
Danmark
medint@sum.dk

Kopi til ens@sum.dk

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
DIREKTE +45 3269 8979
MOBIL +45 91 32 56 55
MATJ@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 17/01587-2

18. AUGUST 2017

**HØRING OVER UDKAST TIL LOVFORSLAG OM
ÆNDRING I LOV OM ASSISTERET REPRODUKTION I
FORBINDELSE MED BEHANDLING, DIAGNOSTIK OG
FORSKNING M.V. OG SUNDHEDSLOVEN (OPHÆVELSE
AF FORBUDET MOD DOBBELTDONATION OG
ÆNDRING AF REGLERNE FOR KASTRATION)**

Sundheds- og Ældreministeriet har ved e-mail af 13. juli 2017 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til udkast til lovforslag om ændring i lov om assisteret reproduktion i forbindelse med behandling, diagnostik og forskning m.v. og sundhedsloven (ophævelse af forbuddet mod dobbeltdonation og ændring af reglerne for kastration).

**OPLYSNINGER OM ANONYME OG IKKE-ANONYME
DONORER**

Instituttet finder det positivt, at det nuværende forbud mod dobbeltdonation, jf. § 5 i lov om assisteret reproduktion, foreslås ophævet, og at dobbeltdonation dermed bliver muligt, såfremt brug af både donorsæd og donoræg er sundhedsfagligt begrundet, og såfremt enten den donerede sæd eller det donerede æg er doneret i ikke-anonym form.

Af de almindelige bemærkninger til lovforslaget (afsnit 2.1.1. om gældende ret) fremgår det, at sæddonorer eller donorer af ubefrugtede æg kan være anonyme eller ikke-anonyme. Hertil anføres det, at ved anvendelse af en anonym sæddonor, da kan vævscenteret kun videregive oplysninger om donors hudfarve, hårfarve, øjenfarve, blodtype, højde og vægt, mens samme gør sig gældende ved anonym ægdonation dog med tilføjelse af information om donors alder.

Endvidere fremgår det, at der ved ikke-anonyme donationer er mulighed for at opnå flere oplysninger om den pågældende donor, end

dem der er indeholdt i basisprofilen for en anonym donor, jf. ovenfor, og donationsformerne åben donation og kendt donation beskrives i den forbindelse.

Instituttet finder det positivt, at de almindelige bemærkninger til lovforslaget indeholder ovennævnte beskrivelser af mulige donationsformer. Instituttet ville imidlertid have fundet det hensigtsmæssigt, at bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelse om dobbeltdonation også indeholdt en konkretisering af, hvilke oplysninger der kan opnås, når der er tale om henholdsvis anonym og ikke-anonym donation, herunder åben og kendt donation. Når det i de almindelige bemærkninger (afsnit 2.1.2.1. om donorers anonymitet) påpeges, at det ved anvendelse af både donoræg og donorsæd er en forudsætning, at enten den donerede sæd eller det donerede æg skal være doneret i ikke-anonym form, fordi der fortsat skal være mulighed for barnet for at få et vist (delvist) kendskab til sit genetiske ophav, så mener instituttet, at det skal fremgå klart af lovforslaget, hvilke oplysninger et barn kan opnå om den pågældende donor.

På den baggrund anbefaler instituttet, at der under bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelse om dobbeltdonation (§ 1, nr. 1) tilføjes en opstilling af de forskellige donationsformer, herunder en præcisering af hvilke oplysninger, der kan opnås ved hver enkelt form. Instituttet bemærker i den forbindelse, at der i vejledning om sundhedspersoners og vævscentres virksomhed og forpligtelser i forbindelse med assisteret reproduktion¹ findes en udførlig gennemgang af donationsformer, som der med fordel kan tages udgangspunkt i.

VURDERING AF OM EN PERSON ER TRANSKØNNET

Instituttet finder det positivt, at det foreslås at ændre sundhedslovens § 115, stk. 1, således at en person fremover uden tilladelse kan blive kastreret som led i kønsskifte, hvis personen er transkønnet, har et vedholdende ønske om kastration og kan overskue konsekvenserne heraf.²

Endvidere fremgår det, at diagnosen "transseksualitet" ikke længere benyttes som følge af ændring af diagnosekoderne pr. 1. januar 2017,

---

¹ Vejledning nr. 9351 af 26. maj 2015 om sundhedspersoners og vævscentres virksomhed og forpligtelser i forbindelse med assisteret reproduktion, <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=172755>

² Instituttet har i den forbindelse noteret sig, at ændringen ikke skal gælde for personer omfattet af sundhedslovens §§ 110 og 111, der derfor fortsat skal søge tilladelse til kastration hos Sundhedsstyrelsen, jf. lovens § 116.

og at terminologien i sundhedslovens § 115, stk. 1 derfor bør ændres, således at betingelsen om, at en person skal have "stillet diagnosen transseksualitet", erstattes af et krav om, at personen "er transkønnet".

Instituttet finder det imidlertid ikke tilstrækkelig klart, hvad der ud fra den foreslåede formulering ("er transkønnet") kræves, for at en person kan blive anset for transkønnet. Instituttet bemærker i den forbindelse, at det af både de almindelige bemærkninger til lovforslaget (afsnit 2.2.2.1. om terminologi) og bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser fremgår, at vurdering af, om en person er transkønnet, skal foregå på samme grundlag som tidligere. Det vil sige, at det fortsat skal påses, om personen oplever ubehag eller utilstrækkelighed ved egne køns karakteristika, om personens ønske har været vedholdende gennem længere tid og vurderes at ville være vedvarende, at personen kan overskue konsekvenserne, og om der foreligger eventuelle forhold, der taler imod indgrebet. Endvidere fremgår det af de almindelige bemærkninger (afsnit 2.2.2.1. om terminologi), at ophævelse af kravet om Sundhedsstyrelsens tilladelse til kastration som led i kønsskifte ikke tilsigter en udvidelse eller ændring af de øvrige betingelser for, hvornår en person kan få indgrebet udført, og at den pågældende læge derfor fortsat vil være forpligtet til at påse, om personen oplever førnævnte ubehag eller utilstrækkelighed ved egne køns karakteristika.

På den baggrund anbefaler instituttet, at det præciseres, hvad der skal til for at "være transkønnet" i medfør af den foreslåede ændring i terminologi i sundhedslovens § 115, stk. 1. Særligt anbefaler instituttet, at der tages stilling til den nuværende uoverensstemmelse, der ligger i, at man med lovforslaget på den ene side gør op med den unødige diagnosticering af transkønnede, mens man på den anden side lægger op til at fortsætte hidtidig praksis og fremgangsmåde ved vurdering af om en person "er transkønnet".

Der henvises til sagsnummer 1704015.

Med venlig hilsen

Mathilde Worch Jensen

JURIDISK RÅDGIVER

Emilie Norré Sørensen

Fra: Mikkel Bruun Pedersen <mbp@farmakonom.dk>
Sendt: 18. august 2017 15:11
Til: DEP MEDINT Kontorpostkasse
Cc: Emilie Norré Sørensen
Emne: Høring over forslag til lov om ophævelse af forbud mod dobbeltdonation og ændring af kastrationsregler (FF ID: 211922)

Opfølgningsflag: Opfølgning
Flagstatus: Fuldført

Sag: 1704015
Sagsdokument: 417660

Til Sundheds- og Ældreministeriet

Farmakonomforeningen har den 13. juni 2017 modtaget ovenstående høring. Foreningen har ingen kommentarer til det fremsendte materiale.

Med venlig hilsen

FARMAKONOMFORENINGEN

MIKKEL BRUUN PEDERSEN
Politisk Konsulent
M: 4214 4802
mbp@farmakonom.dk

Skindergade 45-47
1159 København K
T: 3312 0600
www.farmakonom.dk

Til Sundheds- og Ældreministeriet
Holbergsgade 6
1057 København K
Kontor for Lægemidler og Internationale Forhold
medint@sum.dk med kopi til ens@sum.dk

Dato: 17. august 2017

Sagsnr.: 1705485

Dok.nr.: 414277

Sagsbeh.: UH.DKETIK

Vedr. høring over forslag til lov om ophævelse af forbud mod dobbeltdonation og ændring af kastrationsregler

Det Ethiske Råd takker for modtagelsen af ovennævnte i høring. Rådet har herunder forholdt sig til forslagene om ophævelse af forbud mod dobbeltdonation og ændring af kastrationsregler.

Ophævelse af forbuddet mod dobbeltdonation

Det Ethiske Råd har udtalt sig om dobbeltdonation i "Det Ethiske Råds anbefalinger om lovliggørelse af dobbeltdonation" fra 2017.

Det fremgår af udtalelsen, at rådet støtter lovliggørelse af dobbeltdonation, idet rådet ikke ser etiske hensyn, der med afgørende vægt taler imod lovliggørelse. I forhold til spørgsmålet om lovliggørelse af dobbeltdonation, og argumenterne herfor, henviser rådet til udtalelsen.

Sundhedsfaglig indikation

Det anføres i lovforslaget, at der kun må etableres assisteret reproduktion ved dobbeltdonation, når dette er sundhedsfagligt begrundet. Det anføres i bemærkningerne, at dette er begrundet i hensynet til ægdonor og recipient.

Rådet deler sig i spørgsmålet om, hvor langt man skal gå. Et flertal af rådets medlemmer (12) støtter lovforslaget om, at dobbeltdonation forudsætter en sundhedsfaglig indikation. 3 af rådets medlemmer er af den opfattelse, at dobbeltdonation bør lovliggøres uafhængigt af, hvilken form for dobbeltdonation der er tale om, mens ét medlem mener, at dette er for vidtgående, men at nærmere stillingtagen hertil kræver yderligere oplysninger om praksis. Ét af rådets medlemmer er af den opfattelse, at egenbetaling bør indføres ved dobbeltdonation, hvor der ikke er en sundhedsfaglig indikation.

Donor anonymitet og information til barnet

Ifølge lovforslaget skal mindst én af donorerne være ikke-anonym, således at det vil være muligt for barnet at få et delvist kendskab til sit genetiske ophav. Der fastlægges i lovforslaget ikke en forpligtelse for de sociale forældre til at fortælle barnet, at det er blevet til ved dobbeltdonation, ligesom der heller ikke indføres en offentlig oplysningspligt i forhold til barnet. Ifølge lovforslagets bemærkninger vil det som hidtil bero på forældrene at fortælle barnet om dets ophav, da forældrene alt andet lige må være nærmest til at varetage barnets bedste og sikre dets trivsel.

Et stort flertal af rådets medlemmer støtter kravet om, at enten det donerede sæd eller det donerede æg skal være doneret i ikke-anonym form, så barnet på et senere tidspunkt har mulighed for at få (delvist) kendskab til sit genetiske ophav. Afgørende for denne holdning er, at et barn født ved dobbeltdonation ikke bør afskæres fuldstændig fra at få kendskab til sit genetiske ophav, hvis barnet (den unge) på et tidspunkt ønsker det. 1 af rådets medlemmer mener ikke, at der skal være en sådan begrænsning, idet medlemmet mener, at det er forældrenes ansvar og ret at beslutte, hvordan de vil forholde sig til donation, men man kan oplyse forældrene om, at der oftest kommer et ønske fra børnene om at kende deres ophav. Et andet af rådets medlemmer mener, at et godt liv for børn ikke forudsætter kendskab til deres genetiske ophav, og medlemmet mener derfor ikke, at dobbeltdonation alene skal tillades med et krav om, at den ene donor skal være ikke-anonym. Medlemmet mener, at et sådant krav vil medføre, at der kun vil ske ganske få dobbeltdonationer – til skade for både de mennesker, der ønsker denne form for assisteret reproduktion, og for de børn som på den baggrund ikke fødes. Medlemmet mener samtidig, at der bør være åbenhed omkring donation, og at forældrene bør fortælle barnet, at det er undfanget ved donation, idet der kan være nogle fordele ved at have viden om, at man ikke har genetiske links til sine forældre, fx ved arvelige sygdomme.

7 af rådets medlemmer ønsker yderligere at understøtte barnets mulighed for at få kendskab til, at det er undfanget ved donation, end lovforslaget og dets bemærkninger lægger op til. Dette gælder både ved dobbeltdonation og donation af enten sæd eller æg. Disse rådsmedlemmer mener, at fortielsen over for et barn udgør en krænkelse af barnet og tillige er egnet til at skabe problemer internt i familien. Medlemmerne mener derfor, at lovforslaget bør indeholde en forpligtelse til at fortælle barnet (den unge), at det er undfanget ved donation og dermed give barnet (den unge) mulighed for at søge oplysninger ud fra denne viden. Nogle af medlemmerne mener, at denne forpligtelse bør understøttes ved etablering af et register, hvor enhver borger har mulighed for at undersøge, om han eller hun faktisk er undfanget ved hjælp af donation.

I forhold til de mere generelle etiske overvejelser bag dobbeltdonation, kan henvises til Rådets udtalelse.

Ændring af kastrationsregler

Ifølge lovforslaget ophæves det hidtidige krav i sundhedsloven om en forudgående tilladelse fra Sundhedsstyrelsen, før kastration kan foretages som led i kønsskifte. Beslutningen om kastration skal herefter træffes af patienten og den behandlende læge under varetagelse af bl.a. de generelle regler for informeret samtykke. Ifølge bemærkningerne skyldes lovforslaget, at der ikke længere skønnes at være en faglig begrundelse for at opretholde kravet, samt at kravet anses for at være utidssvarende med processen for kønsskifte. Kravet om forudgående tilladelse er opretholdt for patienter omfattet af sundhedslovens §§ 110 og 111 samt § 115, stk. 2.

Rådet finder generelt den igangværende proces med afstigmatisering af denne gruppe af patienter positiv. Flertallet af rådets medlemmer går ind for den foreslåede ophævelse af myndighedsgodkendelse, før et indgreb med fjernelse af kønskirtler kan foretages. Det er disse medlemmers opfattelse, at ophævelse af myndighedsgodkendelse før operativ fjernelse af kønskirtler er et skridt på vejen for at fjerne fortidens umyndiggørelse af transpersoner. 5 af rådets medlemmer mener ikke, at kravet om forudgående godkendelse af Sundhedsstyrelsen skal ophæves, idet det er deres opfattelse, at denne operation er så indgribende i en persons fremtidige liv, at det er påkrævet, at en uvildig myndighed påser, at alle formalia og processer er overholdt.

4 af rådets medlemmer mener, at der kan være grunde til at overveje, om forbuddet mod operativ fjernelse af kønskirtlerne hos unge under 18 år skal ophæves, således at et sådant indgreb kan ske efter samme regler som sterilisation (sundhedslovens § 111, hvorefter et samråd kan tillade sterilisation efter anmodning fra den pågældende og forældremyndighedens indehaver eller en særligt beskikket værge). Rådsmedlemmerne mener, at unge under 18 år skal have mulighed for at skifte køn også ved hjælp af operativ fjernelse af kønskirtlerne, forudsat at kønsskiftet er et stærkt og vedvarende ønske. Jo før indgrebet sker, jo bedre kan de også biologisk vokse ind i den nye kønsidentitet. Ét af disse medlemmer mener dog, at der skal ganske særlige omstændigheder til, men at det vil kræve en yderligere drøftelse i rådet at komme nærmere ind på disse.

En overvejende del af rådets medlemmer er desuden af den opfattelse, at man i denne sammenhæng også bør overveje at anvende et andet ord/begreb for operation for kønsskifte, herunder fjernelse af kønskirtler, end kastration. Ordet kan efter medlemmernes opfattelse forekomme utidssvarende og stigmatiserende.

Med venlig hilsen
på Det Etske Råds vegne

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Gorm Greisen', written in a cursive style.

Gorm Greisen
Formand

HØRINGSSVAR

Forslag til lov om ophævelse af forbud mod dobbeltdonation og ændring af kastrationsregler

Region Nordjylland har modtaget forslag til lov om ophævelse af forbud mod dobbeltdonation og ændring af kastrationsregler i høring. Hermed fremsendes regionens kommentarer til lovforslaget.

Ophævelse af forbuddet om dobbeltdonation

I § 5 i forslaget stilles som betingelse for dobbeltdonation, at "enten den donerede sæd eller den donerede ægcelle er doneret i ikke-anonym form." I bemærkninger til lovforslaget begrundes dette med, at regeringen finder det vigtigt, at barnet har mulighed for at få et vist (delvist) kendskab til sit genetiske ophav. Samtidig er det som en bemærkning til uddrag af *Det Ethiske Råds anbefalinger om lovliggørelse af dobbeltdonation* anført, at "der i praksis på nuværende tidspunkt ikke er nogen anonyme donorer i Danmark".

Når det forholder sig således skyldes det, at der for stort set alle donorer udover basisoplysninger (højde, vægt, blodtype, hår-, øjen- og hudfarve og for ægdonorer tillige alder) videregives yderligere én oplysning om donor, nemlig beskæftigelse/uddannelse. Derved eksisterer der en udvidet donorprofil og donor kategoriseres som ikke-anonym. De fleste donorer er således ikke-åbne og ikke-anonyme.

I relation til ovenstående bør det overvejes, om den ene supplerende oplysning om donors beskæftigelse/uddannelse er tilstrækkeligt til at opfylde ønsket om barnets mulighed for "delvist kendskab til genetisk ophav".

I fald man finder, at som minimum den ene donorprofil i tilfælde af dobbeltdonation skal være væsentlig udvidet i forhold til basisprofilen, bør det specificeres i hvilket omfang og med hvilke oplysninger profilen skal suppleres.

Ændring af kastrationsregler

I relation til den foreslåede ændring af kastrationsreglerne, stiller regionen sig positiv overfor, at beslutningen om fjernelse af kønskirtler kan træffes af patienten og dennes behandler lokalt og gennemføres lokalt, uden at Sundhedsstyrelsen fremadrettet skal godkende det.

Emilie Norré Sørensen

Fra: 1-DEP Høringer <hoeringer@em.dk>
Sendt: 21. august 2017 14:26
Til: DEP MEDINT Kontorpostkasse
Cc: Emilie Norré Sørensen
Emne: VS: Høring fra SUM over forslag til lov om ophævelse af forbud mod dobbeltdonation og ændring af kastrationsregler - frist 21. august 2017

Opfølgningsflag: Opfølgning
Flagstatus: Fuldført

Sag: 1704015
Sagsdokument: 417666

Til Sundheds- og Ældreministeriet

Erhvervsministeriet har ingen bemærkninger til den fremsendte høring.

'Fra oktober 2015 skal al regulering med direkte konsekvenser for erhvervslivet jf. Vejledning om erhvervsøkonomiske konsekvensvurderinger træde i kraft på en af to fælles ikrafttrædelsesdatoer hhv. 1. januar og 1. juli.'

Mvh Helene

HELENE STARUP
Direktionssekretær

Slotsholmsgade 10-12
DK - 1216 København K
www.em.dk
hst@em.dk
Tlf. 33 92 33 50
Mobil 91 33 73 30

Fra: DEP MEDINT Kontorpostkasse [<mailto:medint@sum.dk>]
Sendt: 13. juli 2017 12:41
Til: regioner@regioner.dk; kl@kl.dk; regioner@regioner.dk; regionh@regionh.dk; regionsjaelland@regionsjaelland.dk; kontakt@rsyd.dk; kontakt@regionmidtjylland.dk; region@rn.dk; brd@brd.dk; bf@boernesagen.dk; bv@bornsvilkar.dk; Elisabeth.Carlsen@dadlnet.dk; dacs@klinisksexologi.dk; dhf@danskhandicapforbund.dk; dp@dp.dk; Helen.gerdrup.nielsen@regionh.dk; dsam@dsam.dk; administration@dsff.dk; lana.carstensen@dadlnet.dk; genetikdsmg@gmail.com; thomaslarsen@dadlnet.dk; info@patientsikkerhed.dk; lirho02@regionh.dk; dsr@dsr.dk; dus@urologi.dk; dbio@dbio.dk; fas@dadl.dk; ff@farmakonom.dk; fas@dadl.dk; sek@jordemoderforeningen.dk; dadl@dadl.dk; lv@dadl.dk; plo@dadl.dk; pto@pto.dk; ast@ast.dk; kontakt@radiograf.dk; sl@sl.dk; web@tf-tandskade.dk; yl@dadl.dk; michael.paaske@adoption.dk; info@bedrepsykiati.dk; dhf@dhf.dk; dh@handicap.dk; info@danskepatienter.dk; info@danske-aeldreraad.dk; dch@dch.dk; df@diabetes.dk; presse@foreningenfar.dk; info@gigtforeningen.dk; admin@hjernesagen.dk; post@hjerteforeningen.dk; info@cancer.dk; lap@lap.dk; lgbt@lgbt.dk; lfub@lfub.dk; landsforeningen@sind.dk; moedrehjaelpen@moedrehjaelpen.dk; info@patientforeningen-danmark.dk; pfs@pfsdk.dk; mail@sjaldnediagnoser.dk; info@azanta.com; samfund@advokatsamfundet.dk; info@privatehospitaler.dk; info@privatehospitaler.dk; dk@cryosinternational.com; info@danskerhverv.dk; di@di.dk; sekretariat@danskkvindesamfund.dk; dit@dit.dk; info@europeanspermbank.com; fbr@fbr.dk;

fsd@socialchefforeningen.dk; fsd@socialchefforeningen.dk; info@nomeco.dk; formand@retspolitik.dk; info@digitalsikkerhed.dk; info@tmj.dk; ast@ast.dk; dt@datatilsynet.dk; Det Ethiske Råd kontakt; general@cochrane.dk; info@humanrights.dk; Lægemiddelstyrelsen DKMA; NVK Kontakt; pf@patienterstatningen.dk; serum@ssi.dk; post@statsforvaltningen.dk; Sundhedsstyrelsen Institutionspostkasse; kontakt@sundhedsdata.dk; stps@stps.dk; Finansministeriets postkasse; 1-DEP Erhvervs- og Vækstministeriets officielle postkasse; jm@jm.dk; stm@stm.dk

Emne: Høring fra SUM over forslag til lov om ophævelse af forbud mod dobbeltdonation og ændring af kastrationsregler - frist 21. august 2017

Sundheds- og Ældreministeriet har lagt følgende høring på Høringsportalen:

Høring over udkast til lovforslag om ændring i lov om assisteret reproduktion i forbindelse med behandling, diagnostik og forskning m.v. og sundhedsloven (ophævelse af forbuddet mod dobbeltdonation og ændring af reglerne for kastration).

Udkast til lovforslag, høringsbrev og høringsliste kan findes på Høringsportalen, hvor baggrunden for ændringerne også er beskrevet nærmere: <https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/60842>.

Høringsfrist er den **21. august 2017**.

Høringssvar bedes indsendt pr. e-mail til medint@sum.dk med kopi til ens@sum.dk.

Med venlig hilsen

Ida Krems

Fuldmægtig, Lægemidler og Internationale Forhold

Sundheds- og Ældreministeriet • Holbergsgade 6 •
1057 København K • Tlf. 7226 9000 • Fax 7226 9001 • www.sum.dk

---

**SUNDHEDS-
OG ÆLDREMINISTERIET**

Børnerådet

Sundheds- og Ældreministeriet
Holbergsgade 6
1057 K

21. august 2017
J.nr. 3.4.4/sgH

Børnerådets bemærkninger til forslag om dobbeltdonation og kastrationsregler

Det gældende forbud mod dobbeltdonation betyder bl.a., at et heteroseksuelt par ikke kan få behandling med assisteret reproduktion, hvis hverken kvinden eller manden har brugbare kønsceller. Enlige kvinder, som ikke selv kan levere et befrugtningsdygtigt æg, og lesbiske par, hvor kvinden, der skal føde, ikke har et befrugtningsdygtigt æg, kan heller ikke få behandling med assisteret reproduktion. Baggrunden for forslaget om at afskaffe forbuddet mod dobbeltdonation er bl.a. nutidens forskellige familiemønstre, og Det Ethiske Råd har anbefalet at lovliggøre dobbeltdonation.

Børnerådet tilslutter sig en lovliggørelse særligt under den forudsætning, der allerede er en del af forslaget, at enten den donerede sæd eller det donerede æg skal været doneret i **ikke-anonym form**, således at det vil være muligt for barnet at få et delvist kendskab til sit genetiske ophav.

Mht. spørgsmålet om kastration kan Børnerådet endvidere tilslutte sig regeringens ønske om, at sundhedsvæsenet behandler og møder alle mennesker med respekt og værdighed, uanset deres kønsidentitet. Efter lovforslaget bør diagnosekoderne og terminologien i sundhedsloven derfor ændres, således at betingelsen om, at personen skal have stillet *diagnosen* transseksualitet, erstattes af et krav om, at personen skal være transkønnet. Det skal derfor heller ikke længere være Sundhedsstyrelsen, der udsteder tilladelse til kastration, men den behandlende læge sammen med den personligt myndige patient.

Børnerådet tilslutter sig det samlede forslag ud fra det grundlæggende synspunkt, at transkønnethed ikke er en psykisk sygdom, og at diagnosekoderne, der også angår personer under 18 år, derfor bør ændres som foreslået.

Med venlig hilsen

Per Larsen
Formand for Børnerådet

Lisbeth Sjørup
Souschef

Sundheds- og Ældreministeriet

Afdeling O

Blegdamsvej 9
2100 København Ø

Opgang 62
Afsnit 6233

Telefon 3864 7080
Fax 3864 7077
Mail tbj@dadlnet.dk

Dato: 21. august 2017

Høring fra SUM over forslag til lov om ophævelse af forbud mod dobbeltdonation og ændring af kastrationsregler.

Dansk Psykiatrisk Selskab vil hermed gerne afgive høringssvar vedrørende lov om ophævelse af forbud mod dobbeltdonation og ændring af kastrationsregler.

Dansk Psykiatrisk Selskab vil gerne understrege nødvendigheden af at sikre en bred faglig vurdering i disse sager, hvilket må indebære, at den behandlende læge er medlem af et multi disciplinært team, og at dette team er tilknyttet et landsdækkende samarbejde omkring behandlingen af transpersoner.

På vegne af Dansk Psykiatrisk Selskab
Tove Mathiesen
Speciallæge i psykiatri

Emilie Norré Sørensen

Fra: Anne-Mette Schroll <JMF-AMS@jordemoderforeningen.dk>
Sendt: 21. august 2017 15:52
Til: DEP MEDINT Kontorpostkasse
Cc: Emilie Norré Sørensen
Emne: Vedrørende høring over forslag til lov om ophævelse af forbud mod dobbeltdonation og ændring af kastrationsregler

Opfølgningsflag: Opfølgning
Flagstatus: Fuldført

Sag: 1704015
Sagsdokument: 417671

Til Sundheds- og Ældreministeriet

Jordemoderforeningen tilslutter sig en lovændring, der muliggør dobbeltdonation, ud fra de samme grundholdninger som et flertal af Det Ethiske Råd gør gældende i deres udspil af 5. februar 2017, nemlig at det vil muliggøre forældreskab hos familier, der er henvist til at benytte både donorsæd og donoræg ud fra sundhedsfaglig problemstilling. Jordemoderforeningen ønsker ikke at afgive kommentarer til høringselementet vedrørende kastration.

Med venlig hilsen,
på vegne af Lillian Bondo, formand for Jordemoderforeningen,

Anne-Mette Schroll
Forsknings- og udviklingskonsulent, jordemoder, cand.scient.san, ph.d.

Jordemoderforeningen
Sankt Annæ Plads 30
1250 København K

Direkte telefon: 46 95 34 03

JORDEMODERFORENINGEN

Sundheds- og Ældreministeriet
Kontor for Lægemedler og Internationale Forhold, medint@sum.dk

Kopi til Emilie Norré Sørensen, ens@sum.dk

Høring over forslag til lov om ophævelse af forbud mod dobbeltdonation og ændring af kastrationsregler

21. august 2017

LGBT Danmark, Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner, hilser regeringens lovforslag velkomment. Det vedrører to konkrete og væsentlige problemområder, dels spørgsmålet om dobbeltdonation, dels reglerne for kastration.

1) Ophævelse af forbud mod dobbeltdonation

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår, at årsagen til forslaget er, at der i dag findes flere forskellige former for familie. LGBT Danmark er enig heri, og som vi har redegjort for tidligere, synes det eksisterende forbud mod, at en kvinde kan donere et æg til sin kvindelige partner at være en tilfældighed snarere end et bevidst valg¹. Det er derfor meget tilfredsstillende, at der nu tages stilling og rettes, så den indlysende forskelsbehandling fjernes: Som loven er i dag kan en kvinde, der er ramt af infertilitet, hjælpes, hvis hendes partner er en mand, men ikke, hvis hendes partner er en kvinde. Dette desuagtet at et resulterende barn i begge tilfælde ville have halvdelen af sine gener fra forældreparret. Det er ligeledes tilfredsstillende, at også enlige kvinder med lovforslaget får mulighed for at anvende donoræg.

---

¹ <http://www.ft.dk/samling/20151/almindel/suu/bilag/707/index.htm>

Medicinsk indikation

Forslaget stiller krav om sundhedsfaglig indikation. Dermed tages altså konkret stilling til, at der ikke kan ske partnerdonation, med mindre den kvinde, der skal modtage ægget, er konstateret infertil. LGBT Danmark får mange henvendelser fra kvindelige par, som ønsker at stifte familie, hvor den ene donerer et æg til den anden, ikke på grund af infertilitet, men på grund af ønske om biologisk forbundethed. Med lovforslaget findes fortsat et absolut forbud mod dette. LGBT Danmark skal i forlængelse heraf bemærke, at det for os ikke er et spørgsmål om, hvem der skal betale, men om, hvorvidt der skal være et absolut forbud eller ej. Vi har tidligere i Danmark haft et forbud mod assisteret reproduktion til par bestående af to kvinder, og det var tydeligt, at det ikke resulterede i, at familierne ikke blev til, men blot at de blev til på en mere besværlig og måske usikker måde. LGBT Danmark vil anbefale, der ikke stilles krav om infertilitet.

Sprogbrug

LGBT Danmark skal endvidere anbefale, at der i bemærkningerne til lovforslaget ikke anvendes begreberne *heteroseksuelt par* og *lesbisk par*, men i stedet *par af modsat køn* henholdsvis *par af samme køn* eller *par, bestående af to kvinder* eller lignende. Både et par af samme køn og et par af modsat køn kan bestå af personer, der *ikke* identificerer sig som homoseksuelle henholdsvis heteroseksuelle men som biseksuelle eller andet.

2) Ændring af reglerne for kastration

Undtagelsesbestemmelse

Med vedtagelsen af lovforslag L 189 den 11. juni 2014 blev aldersgrænsen for tilladelse til kastration nedsat fra 21 år til 18 år. Samtidig indførtes den nugældende bestemmelse i sundhedsloven "§ 115, stk. 3. Kastration af personer under 18 år må ikke tillades." Indtil denne ændring var det muligt for personer under 21 år at få tilladelse til kastration. Sundhedslovens § 115, stk. 3 havde denne formulering:

Kastration af personer under 21 år må ikke tillades, medmindre ganske særlige grunde taler derfor.

Der blev ikke anført begrundelser for at fjerne muligheden for at personer under 18 år (21 år) ikke mere kunne få tilladelse til kastration.

Unge transkønnede kan ofte have været i behandling med henblik på kønsskifte siden før deres pubertet. De fremstår derfor udadtil som det køn, de føler sig som. Der vil være tilfælde, hvor det vil være rigtigst at kunne anvende en undtagelsesbestemmelse og tillade kastration, hvor den unge er under 18 år. LGBT Danmark foreslår derfor, at der til lovforslaget tilføjes en ændring af § 115, stk. 3:

Stk. 3. Kastration af personer under 18 år må kun tillades, hvis personen er transkønnet, og det vurderes at være til dennes bedste at få tilladelse.

Uafsluttede ansøgninger

Ifølge udkastets § 3, stk. 2 finder loven ikke anvendelse på ansøgninger indgivet inden 1. januar 2018. LGBT Danmark finder det urimeligt, at en ansøger efter lovens vedtagelse skal vente på, at Sundhedsstyrelsen skal færdigbehandle en ansøgning. Både af hensyn til ansøgeren og Sundhedsstyrelsens administration, og henset til, at en ansøgning alligevel kan tilbagekaldes,

LGBT Danmark – Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner
NGO in Special Consultative Status with the Economic and Social Council of the United Nations

findes det mest hensigtsmæssigt, at uafsluttede ansøgninger bortfalder, så disse ansøgere straks fra lovens ikrafttrædelse er omfattet af loven.

Sprogbrug

LGBT Danmark anbefaler, at det specifikt anføres, hvorledes begrebet transkønnet er defineret. Dette kan ske ved i afsnit 2.2.2.1 i bemærkningerne til lovforslaget efter første sætning tilføjes:

Man er i så fald transkønnet.

Ordet *transkønnet* har gennem tiden været brugt i flere forskellige betydninger, og det vil derfor være hensigtsmæssigt med en definition af ordet i sundhedsloven.

I bemærkningerne anvendes flere steder begrebet *biologisk køn*. LGBT Danmark bemærker hertil, at det i visse tilfælde kan være vanskeligt eller umuligt at definere barnets køn ud fra køns karakterer. Alle børn tildeles imidlertid et køn ved fødslen, og LGBT Danmark anbefaler derfor, der i stedet anvendes begrebet *det ved fødslen tildelte køn*. Dette er i overensstemmelse med international sprogbrug, ligesom det faktisk anvendes i lovforslaget i indledningen til udkastets punkt 2.2.2.1.

Med venlig hilsen

LGBT Danmark

Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner

Søren Laursen
Forperson

Linda Thor Pedersen
Transpolitisk talsperson

LGBT Danmark – Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner
NGO in Special Consultative Status with the Economic and Social Council of the United Nations

NYGADE 7, 2. th. • 1007 KØBENHAVN K • TLF. 3313 1948
LGBT@LGBT.DK • WWW.LGBT.DK

Fra: Pia Saxild <PS@fbr.dk>
Sendt: 22. august 2017 12:42
Til: DEP MEDINT Kontorpostkasse
Cc: Emilie Norré Sørensen
Emne: SV: Høring fra SUM over forslag til lov om ophævelse af forbud mod dobbeltdonation og ændring af kastrationsregler - frist 21. august 2017

Sag: 1704015
Sagsdokument: 417676

Forbrugerrådet Tænk har af ressourcemæssige årsager ikke mulighed for at forholde os til forslag til lov om ophævelse af forbud mod dobbeltdonation og ændring af kastrationsregler. Forbrugerrådet Tænk kan således ikke tages til indtægt for at støtte forslaget eller for at gøre det modsatte.

Med venlig hilsen

Sine Jensen
Seniorrådgiver, sundhedspolitik

Forbrugerrådet Tænk
T +45 7741 7737 / sj@fbr.dk / taenk.dk
Fiolstræde 17 B / Postboks 2188 / 1017 København K

**Forbrugerrådet
Tænk**
Danish Consumer Council

Fra: DEP MEDINT Kontorpostkasse [<mailto:medint@sum.dk>]
Sendt: 13. juli 2017 12:41
Til: regioner@regioner.dk; kl@kl.dk; regioner@regioner.dk; regionh@regionh.dk; regionsjaelland@regionsjaelland.dk; kontakt@rsyd.dk; kontakt@regionmidtjylland.dk; region@rn.dk; brd@brd.dk; bf@boernesagen.dk; bv@bornsvilkar.dk; Elisabeth.Carlsen@dadlnet.dk; dacs@klinisksexologi.dk; dhf@danskhandicapforbund.dk; dp@dp.dk; Helen.gerdrup.nielsen@regionh.dk; dsam@dsam.dk; administration@dsff.dk; lena.carstensen@dadlnet.dk; genetikdsmg@gmail.com; thomaslarsen@dadlnet.dk; info@patientsikkerhed.dk; lirho02@regionh.dk; dsr@dsr.dk; dus@urologi.dk; dbio@dbio.dk; fas@dadl.dk; ff@farmakonom.dk; fas@dadl.dk; sek@jordemoderforeningen.dk; dadl@dadl.dk; lvs@dadl.dk; plo@dadl.dk; pto@pto.dk; ast@ast.dk; kontakt@radiograf.dk; sl@sl.dk; web@tf-tandskade.dk; yl@dadl.dk; michael.paaske@adoption.dk; info@bedrepsykiati.dk; dhf@dhf.dk; dh@handicap.dk; info@danskepatienter.dk; info@danske-aeldreraad.dk; dch@dch.dk; df@diabetes.dk; presse@foreningenfar.dk; info@gigtforeningen.dk; admin@hjernesagen.dk; post@hjerteforeningen.dk; info@cancer.dk; lap@lap.dk; lgbt@lgbt.dk; lfub@lfub.dk; landsforeningen@sind.dk; moedrehjaelpen@moedrehjaelpen.dk; info@patientforeningen-danmark.dk; pfs@pfsdk.dk; mail@sjaldnediagnoser.dk; info@azanta.com; samfund@advokatsamfundet.dk; info@privatehospitaler.dk; info@privatehospitaler.dk; dk@cryosinternational.com; info@danskerhverv.dk; di@di.dk; sekretariat@danskkvindesamfund.dk; dit@dit.dk; info@europeanspermbank.com; Forbrugerrådet Tænk Reception; fsd@socialchefforeningen.dk; fsd@socialchefforeningen.dk; info@nomeco.dk; formand@retspolitik.dk; info@digitalsikkerhed.dk; info@tmj.dk; ast@ast.dk; dt@datatilsynet.dk; Det Ethiske Råd kontakt; general@cochrane.dk; info@humanrights.dk; Lægemedelstyrelsen DKMA; NVK Kontakt; pf@patienterstatningen.dk; serum@ssi.dk; post@statsforvaltningen.dk; Sundhedsstyrelsen Institutionspostkasse; kontakt@sundhedsdata.dk; stps@stps.dk; fm@fm.dk; em@em.dk; jm@jm.dk; stm@stm.dk
Emne: Høring fra SUM over forslag til lov om ophævelse af forbud mod dobbeltdonation og ændring af kastrationsregler - frist 21. august 2017

Sundheds- og Ældreministeriet har lagt følgende høring på Høringsportalen:

Høring over udkast til lovforslag om ændring i lov om assisteret reproduktion i forbindelse med behandling, diagnostik og forskning m.v. og sundhedsloven (ophævelse af forbuddet mod dobbeltdonation og ændring af reglerne for kastration).

Udkast til lovforslag, høringsbrev og høringsliste kan findes på Høringsportalen, hvor baggrunden for ændringerne også er beskrevet nærmere: <https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/60842>.

Høringsfrist er den **21. august 2017**.

Hørings svar bedes indsendt pr. e-mail til medint@sum.dk med kopi til ens@sum.dk.

Med venlig hilsen

Ida Krems
Fuldmægtig, Lægemidler og Internationale Forhold

Sundheds- og Ældreministeriet • Holbergsgade 6 •
1057 København K • Tlf. 7226 9000 • Fax 7226 9001 • www.sum.dk

Rigshospitalet

Direktionen

Hanne S. Rasmussen
Center for Sundhed
Enhed for Hospitalsplanlægning
Kongens Vænge 2
3400 Hillerød

Blegdamsvej 9
2100 København Ø

Afsnit 1141

Telefon 3545 6443

Mail cecilie.borup-buch@regionh.dk

Web www.rigshospitalet.dk

Ref.: cbor

Dato: 14. august 2017

Bemærkninger til udkast til lovforslag om ændring af lov om assisteret reproduktion i forbindelse med behandling, diagnostik og forskning m.v. og sundhedsloven

Rigshospitalet har den 28. juli 2017 modtaget Center for Sundheds anmodning om bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af lov om assisteret reproduktion i forbindelse med behandling, diagnostik, forskning m.v. og sundhedsloven

Til udkastets bestemmelser vedrørende ændring af sundhedslovens regler for kastration, har Rigshospitalet følgende bemærkninger:

Tilladelse til kastration:

Alle kastrationer på transkønnede "female to male" patienter i Danmark foretages i Gynækologisk Klinik, Rigshospitalet. Operationerne foretages efter tilladelse fra Sundhedsstyrelsen og efter indstilling fra Sexologisk Klinik, hvor patienten som oftest har været drøftet ved vores faste multidisciplinære konference med deltagelse af speciallæger og psykologer som varetager netop udredning og behandling af denne type patienter (psykiatere, psykologer, gynækologer, plastikkirurger). Det er meget sjældent at der *kun* foretages kastration (fjernelse af æggestokke), idet operationen som oftest er ledsaget af fjernelse af livmoder samt skede i samme seance, hvorfor argumentet om at der er tale om et lille indgreb ikke kan anvendes. Operationen er som oftest efterfulgt af et plastikkirurgisk indgreb i anden seance.

Tilsvarende gør sig gældende for "male to female" patienter, hvor kastrationstilladelsen tidligere har været "adgangsbillet" til nedre kirurgi ved ønsket om kønsskifteoperationer. Derfor findes argumentet omkring reversibiliteten af kastrationen med efter-

følgende hormonsubstitution ej heller er validt i forhold til den øvrige kirurgi med penisamputation/phalloplastik.

I ændringsforslaget lægges der op til, at beslutningen om kastration nu kan foretages af behandlende læge samt patienten selv under informeret samtykke. Som grundlag for beslutningen nævnes det, at det allerede i dag er en udtalelse fra behandlende læge der ligger til grund for Sundhedsstyrelsens beslutning. Dette er ikke korrekt, idet det er en udtalelse fra Sexologisk Klinik, herunder fra den ansvarlige psykiater, mens indstillingen laves i fællesskab med psykologer og som nævnt ovenfor ofte efter at patienten har været drøftet multidisciplinært.

I begrundelsen for ændringen er det anført som antagelse at *"...det er den behandlende læge sammen med patienten der er nærmest til at vurdere, om betingelserne for kastration er opfyldt, herunder om patienten kan overskue konsekvensen af indgrebet, det er den behandlende læge der bl.a. har udredt patienten"*. Efter Rigshospitalets opfattelse, er denne antagelse ikke korrekt. Hvis lovforslagets bestemmelser vedrørende udredning og behandling af transkønnede vedtages, kan den "behandlende læge" fx være en praktiserende gynækolog eller en almen praktiserende læge, som ikke har været involveret i udredningen af patienten.

Den omstændighed, at transkønnedes "behandlende læge" i lovforslagets forstand kan være enhver læge, næsten uanset uddannelse, betyder endvidere, at "behandlende læge" ikke nødvendigvis har indgående kendskab til det kirurgiske indgreb eller dets følger. Det samme gør sig gældende hvis en kirurg har behandlingsansvaret. Denne kan ikke forventes at kunne gennemskue patientens psykiske habitus/lidelser og hvad de har af betydning for patientens ønske om kastration/kønsskifte.

Transkønnede patienter har et udtalt ønske om selv at bestemme hvilke sundhedsfaglige ydelser de skal tilbydes, samtidig med at de fastholder ikke at lide af hverken somatisk eller psykisk sygdom. Det er Rigshospitalets opfattelse, at et ønske om et så stort, irreversibelt indgreb, på en i øvrigt rask person, skal være grundigt vurderet både somatisk og psykisk, og at beslutningen om kastration ikke udelukkende kan tages af "behandlende læge".

Rigshospitalet vil derfor opfordre til, at det skal være et lovkrav at beslutningen om al kirurgi på transkønnede, herunder kastration, foretages af et multidisciplinært team bestående af både psykologer, psykiatere, endokrinologer, gynækologer og plastikkirurger med specialviden indenfor netop behandling af transkønnede.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Forslaget beskriver, at Sundhedsstyrelsen (og Retslægerådet) som hovedregel ikke længere skal ind over tilladelse til kastration, og dermed giver en lettelse i disse instanser. Vurderingen og sagsbehandlingen lægges i stedet ud "lokalt" til hospitalerne, og forsvinder dermed ikke. Der er ikke i lovforslaget foretaget ændringer i den dokumentation der skal ligge til grund, blot hvilken del af den offentlige sektor, den administrative byrde skal påhvile.

Med venlig hilsen

Per Jørgensen
Vicedirektør

Emilie Norré Sørensen

Fra: Frederikke Beer <FRBE@kl.dk>
Sendt: 23. august 2017 15:53
Til: DEP MEDINT Kontorpostkasse
Cc: Emilie Norré Sørensen
Emne: SV: Høring fra SUM over forslag til lov om ophævelse af forbud mod dobbeltdonation og ændring af kastrationsregler - frist 21. august 2017

Sag: 1704015
Sagsdokument: 417791

Til Sundheds- og Ældreministeriet

Tak for muligheden for at afgive høringsvar. KL har ikke nogen bemærkninger.

Med venlig hilsen
Frederikke Beer

Chefkonsulent
Center for Social og Sundhed

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København

D +45 3370 3154
E FRBE@kl.dk

T +45 3370 3370
W kl.dk

Fra: DEP MEDINT Kontorpostkasse [mailto:medint@sum.dk]

Sendt: 13. juli 2017 12:41

Til: regioner@regioner.dk; KL <KL@kl.dk>; regioner@regioner.dk; regionh@regionh.dk; regionsjaelland@regionsjaelland.dk; kontakt@rsyd.dk; kontakt@regionmidtjylland.dk; region@rn.dk; brd@brd.dk; bf@boernesagen.dk; bv@bornsvilkar.dk; Elisabeth.Carlsen@dadlnet.dk; dacs@klinisksexologi.dk; dhf@danskhandicapforbund.dk; dp@dp.dk; Helen.gerdrup.nielsen@regionh.dk; dsam@dsam.dk; administration@dssf.dk; lena.carstensen@dadlnet.dk; genetikdsmg@gmail.com; thomaslarsen@dadlnet.dk; info@patientsikkerhed.dk; liroho02@regionh.dk; dsr@dsr.dk; dus@urologi.dk; dbio@dbio.dk; fas@dadl.dk; ff@farmakonom.dk; fas@dadl.dk; sek@jordemoderforeningen.dk; dadl@dadl.dk; lvs@dadl.dk; plo@dadl.dk; pto@pto.dk; ast@ast.dk; kontakt@radiograf.dk; sl@sl.dk; web@tf-tandskade.dk; yl@dadl.dk; michael.paaske@adoption.dk; info@bedrepsykiati.dk; dhf@dhf.dk; dh@handicap.dk; info@danskepatienter.dk; info@danske-aeldreraad.dk; dch@dch.dk; df@diabetes.dk; presse@foreningenfar.dk; info@gigtforeningen.dk; admin@hjernesagen.dk; post@hjerteforeningen.dk; info@cancer.dk; lap@lap.dk; lgbt@lgbt.dk; lfub@lfub.dk; landsforeningen@sind.dk; moedrehjaelpen@moedrehjaelpen.dk; info@patientforeningen-danmark.dk; pfs@pfsdk.dk; mail@sjaelnediagnoser.dk; info@azanta.com; samfund@advokatsamfundet.dk; info@privatehospitaler.dk; info@privatehospitaler.dk; dk@cryosinternational.com; info@danskerhverv.dk; di@di.dk; sekretariat@danskkvindesamfund.dk; dit@dit.dk; info@europeanspermbank.com; fbr@fbr.dk; fsd@socialchefforeningen.dk; fsd@socialchefforeningen.dk; info@nomeco.dk; formand@retspolitik.dk; info@digitalsikkerhed.dk; info@tmj.dk; ast@ast.dk; dt@datatilsynet.dk; Det Etske Råd kontakt <kontakt@etskeraad.dk>; general@cochrane.dk; info@humanrights.dk; Lægemedelstyrelsen DKMA <dkma@dkma.dk>; NVK Kontakt <kontakt@nvk.dk>; pf@patienterstatningen.dk; serum@ssi.dk; post@statsforvaltningen.dk; Sundhedsstyrelsen Institutionspostkasse <SST@SST.DK>; kontakt@sundhedsdata.dk; stps@stps.dk; fm@fm.dk; em@em.dk; jm@jm.dk; stm@stm.dk

Emne: Høring fra SUM over forslag til lov om ophævelse af forbud mod dobbeltdonation og ændring af kastrationsregler - frist 21. august 2017

Sundheds- og Ældreministeriet har lagt følgende høring på Høringsportalen:

Høring over udkast til lovforslag om ændring i lov om assisteret reproduktion i forbindelse med behandling, diagnostik og forskning m.v. og sundhedsloven (ophævelse af forbuddet mod dobbeltdonation og ændring af reglerne for kastration).

Udkast til lovforslag, høringsbrev og høringsliste kan findes på Høringsportalen, hvor baggrunden for ændringerne også er beskrevet nærmere: <https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/60842>.

Høringsfrist er den **21. august 2017**.

Hørings svar bedes indsendt pr. e-mail til medint@sum.dk med kopi til ens@sum.dk.

Med venlig hilsen

Ida Krems
Fuldmægtig, Lægemidler og Internationale Forhold

Sundheds- og Ældreministeriet ● Holbergsgade 6 ●
1057 København K ● Tlf. 7226 9000 ● Fax 7226 9001 ● www.sum.dk

